

O-ST 071

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

การส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชน

ในเขตอำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

Extension of Application for Production Standard Certification of Community Enterprises
in Mueang Sa Kaeo District, Sa Kaeo Province

เพ็ญภา กุลมงคล (Pennapa Kunmongkhon)¹ เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (Benchamas Yooprasert)²

บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนและข้อมูลพื้นฐานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว 2) ความรู้เกี่ยวกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้า 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้า 4) สภาพการส่งเสริมและความต้องการการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้า และ 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้า ประชากร คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว จำนวน 940 ราย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดอันดับ ผลการศึกษาพบว่า (1) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เกิดจากการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของกลุ่ม มีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 14.35 คน (2) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับการขอรับรองมาตรฐานสินค้าอยู่ในระดับมาก (3) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นว่าความรู้อย่างเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอรับรองมาตรฐานสินค้า (4) สมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้รับการส่งเสริมด้านเนื้อหาร้อยละ 41.6 และมีความต้องการการส่งเสริมในระดับมาก ได้รับการส่งเสริมด้วยวิธีการส่งเสริมจากสื่อบุคคล ร้อยละ 40.3 และมีความต้องการในระดับมาก และได้รับการส่งเสริมด้านปัจจัยสนับสนุนร้อยละ 38.7 และมีความต้องการในระดับมาก (5) มีปัญหาในระดับน้อย ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากกิจกรรมการส่งเสริมไม่ต่อเนื่อง โดยมีข้อเสนอแนะให้เจ้าหน้าที่ควรส่งเสริม/เป็นที่ปรึกษาอย่างต่อเนื่อง แนวทางการส่งเสริมโดยการเตรียมความพร้อมให้แก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีหน่วยงานให้ความรู้โดยใช้สื่อบุคคลเป็นหลักและควรจัดทำสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ พร้อมทั้งจัดหาช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน

คำสำคัญ การส่งเสริม วิสาหกิจชุมชน การขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้า มาตรฐานสินค้า

¹ นักศึกษาหลักสูตรเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2629001153@stou.ac.th

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช yoobench@hotmail.com

³ รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study 1) basic information of members of community enterprises and basic information of community enterprises in Mueang Sa Kaeo district, Sa Kaeo province 2) knowledge regarding product standard certification. 3) opinions towards factors related to product standard certification (4) Extension conditions and needs for extension of product standard. And 5) problems and suggestions in the extension of product standard certification. The population was 940 members of community enterprises in Mueang Sa Kaeo district, Sa Kaeo province. Sample group was 150 through purposive sampling method. Tool used in the study was interview form. Data was analyzed by statistics such as frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, and ranking. The results of the research revealed that (1) most of the community enterprise members were female. Majority of them were farmers. Most of the community enterprises were established from mutual problem solving of the group. The average members were 14.35 people. (2) Members of the community enterprise had knowledge regarding product standard certification at a high level. (3) The community enterprise members thought that knowledge and understanding about product standard certification was a factor related to product standard certification request. (4) The community enterprise members received 41.6 % of the content promotion and wanted for extension was at a high level. Received 40.3 % of personal media promotion and wanted for extension was at a high level. And 38.7 % of the supporting factors were extension and the wanted was at a high level (5) They faced with the problems at the low level. Most of the problems were caused by inconsistent promotional activities. Suggestion would be for officers to promote/consult at a continuous manner. Guidelines for promoting by preparing for community enterprise members. There is an organization to provide knowledge using human resources primarily and should create information technology media. As well as providing distribution channels for products that have been certified.

Keywords: Extension, Community enterprise, Application for production standard Certification, Product standard

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

บทนำ

การพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580 ต้องการให้ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนจนเข้าสู่กลุ่มประเทศที่มีรายได้สูง ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนากลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคตที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้ทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการท่องเที่ยว (ยุทธศาสตร์ชาติ 2561-2580, 2561, น.8) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ที่มุ่งเน้นให้คนในชุมชนรวมตัวกันประกอบกิจการ โดยใช้ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่มีอยู่ในชุมชน เทคโนโลยีที่เหมาะสม และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัตถุดิบและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ด้วยการผลิตสินค้าหรือบริการตอบสนองการพึ่งตนเองและการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน ตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง โดยกลุ่มคนหรือคณะบุคคลที่ดำเนินการ อาจเป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคลก็ได้ มีจุดเน้น คือ การทำกิจกรรมที่หลากหลายเกี่ยวเนื่องกันเพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ และให้ความสำคัญกับการรักษาสภาพแวดล้อม การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชน (พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พุทธศักราช 2548, น.325)

กรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน มีหน้าที่ในการจัดประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนเพื่อกำหนดนโยบายในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนกิจการวิสาหกิจชุมชนตามภารกิจของหน่วยงาน ได้แก่ การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนต้องมีการส่งเสริมแบบครบวงจร คือ ส่งเสริมตั้งแต่วิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้สวยงามทันสมัย สรรพทางประมาณจากแหล่งต่างๆ มาปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์การผลิตโรงเรือนให้ได้มาตรฐาน และดำเนินการขอเครื่องหมายรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ หรือมาตรฐานการผลิตที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพ สามารถใช้ประโยชน์ในการเจรจาต่อรองทางการค้า การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่เพื่อแนะนำสินค้าที่ผลิตตามมาตรฐาน เพิ่มโอกาสและช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีเสถียรภาพมากขึ้น มีศักยภาพในการเชื่อมโยงและขยายตลาดสามารถแข่งขันทั้งในประเทศ จนถึงการส่งออกต่างประเทศและยังได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานของรัฐในหน่วยงานอื่นๆ ด้วย (กลุ่มพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2562, น.7)

จังหวัดสระแก้วมีวิสาหกิจชุมชนจดทะเบียนทั้งหมดในปี พ.ศ. 2563 จำนวน 514 วิสาหกิจชุมชนและมีการต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ทั้งสิ้น 356 วิสาหกิจชุมชน โดยอำเภอที่มีการต่อทะเบียนมากที่สุดคือ อำเภอเมืองสระแก้ว ซึ่งมี การต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชนจำนวน 50 วิสาหกิจชุมชน กระจายอยู่ทั้ง 8 ตำบลของอำเภอเมืองสระแก้ว สามารถจำแนกตามประเภทกิจการได้ ดังนี้ การผลิตพืช การผลิตปศุสัตว์ การผลิตประมง การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ/เสื้อผ้า เครื่องจักรสาร ดอกไม้ประดิษฐ์ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร (ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564) สินค้าของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้า ซึ่งสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจะทำให้สินค้ามีคุณภาพได้รับการยอมรับจากผู้บริโภค สามารถใช้ประโยชน์ในการเจรจาต่อรองทางการค้า การโฆษณา เพิ่มโอกาสและช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตร มีศักยภาพในการเชื่อมโยงและขยายตลาด สาเหตุที่สินค้าของวิสาหกิจชุมชนยังไม่ได้การรับรองมาตรฐานอาจมาจากการไม่ได้รับความรู้หรือการส่งเสริมเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้า ความพร้อมของวิสาหกิจชุมชน หรือมาจากการส่งเสริมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนและข้อมูลพื้นฐานของวิสาหกิจชุมชน ความรู้เกี่ยวกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน สภาพการส่งเสริมและความต้องการการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนและปัญหา ข้อเสนอแนะในการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาการส่งเสริมเรื่องการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าตามความต้องการของวิสาหกิจชุมชนและทำให้วิสาหกิจชุมชนสามารถขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าได้

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา

- 1.ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนและข้อมูลพื้นฐานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว
- 2.ความรู้เกี่ยวกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว
- 3.ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว
- 4.สภาพการส่งเสริมและความต้องการการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว
- 5.ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร คือ สมาชิกของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองสระแก้ว 8 ตำบล จำนวน 50 วิสาหกิจชุมชน มีสมาชิกจำนวน 940 ราย (ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร, 2564) เลือกตัวอย่างโดยการสุ่มแบบเจาะจง จากสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนทั้ง 50 วิสาหกิจชุมชน โดยเลือกสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนละ 3 ราย เจาะจงผู้มีอำนาจทำการแทนวิสาหกิจชุมชน 2 ราย เนื่องจากมีอำนาจในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานและการดำเนินการแทนวิสาหกิจชุมชน และสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน 1 ราย เพื่อเป็นตัวแทนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะคำถามทั้งแบบปลายปิดและแบบปลายเปิด ที่ผ่านการตรวจสอบ หาค่าความเที่ยง (Reliability Consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (ไพบุรณ์ คะเชนทรพรรค์. 2561, น. 6-48) ได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัด ตอนที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.867 ตอนที่ 5 มีค่าเท่ากับ 0.949 และการสับค้นข้อมูลระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในวิสาหกิจชุมชน ตำแหน่งทางสังคม อาชีพ รายได้ในปีที่ผ่านมา การได้รับความรู้หรือการส่งเสริมด้านการจัดการการผลิตและการได้รับความรู้หรือการส่งเสริมเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้า ข้อมูลพื้นฐานของวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย ข้อมูลการก่อตั้งวิสาหกิจชุมชน ที่มาของทุนในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน จำนวนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน กิจกรรมหลักของวิสาหกิจชุมชน การรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย ความรู้เรื่องมาตรฐานสินค้า การขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้า ขั้นตอนการขอรับการรับรองมาตรฐาน เครื่องหมายมาตรฐานสินค้า ประโยชน์ของการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ความพร้อมของวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมของหน่วยงานเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานสินค้า ประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้า

ตอนที่ 4 สภาพการส่งเสริมและความต้องการการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย ด้านเนื้อหา ด้านวิธีการส่งเสริม และด้านปัจจัยสนับสนุน

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย ด้านเนื้อหา ด้านวิธีการส่งเสริม พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ ต่อเกษตรกร เจ้าหน้าที่ และหน่วยงาน

วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 55.3 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 51.99 ปี ร้อยละ 29.3 จบระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)/ปวช. ร้อยละ 66.7 เป็นผู้มีอำนาจทำการแทนวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 66.7 ร้อยละ 86.7 ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 75.3 มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 34.7 มีรายได้เฉลี่ย 129,170.67 บาท ร้อยละ 74.0 ได้รับความรู้หรือการส่งเสริมด้านการจัดการการผลิต และร้อยละ 35.3 ได้รับความรู้หรือการส่งเสริมเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ข้อมูลพื้นฐานของวิสาหกิจชุมชน พบว่า วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 70.0 เกิดจากการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของกลุ่ม ร้อยละ 38.0 ที่มาของทุนมาจากการระดมทุนของสมาชิก ร้อยละ 50.0 มีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 14.35 คน ร้อยละ 54.0 มีกิจกรรมหลักคือการผลิตพืช และร้อยละ 96.0 ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้า

2. ความรู้เกี่ยวกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 51.0 มีความรู้เกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานสินค้าอยู่ในระดับมาก (10-12 คะแนน) โดยมีความรู้เกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานสินค้าเฉลี่ย 9.95 คะแนน จากคะแนนเต็ม 15 คะแนน ซึ่งความรู้ที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนตอบถูกมากที่สุด คือ การขอมาตรฐานสินค้าทำให้สินค้าปลอดภัยและได้รับการยอมรับมากขึ้น และ ความรู้ที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนตอบถูกน้อยที่สุด คือ เอกสารที่ใช้ในการขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นว่า ด้านความรู้ความเข้าใจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชนในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย คือ 4.29) รองลงมาได้แก่ ด้านความพร้อมของวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย คือ 4.08) ด้านการส่งเสริมของหน่วยงานเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานสินค้า (ค่าเฉลี่ย คือ 4.02) และด้านประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้า (ค่าเฉลี่ย คือ 3.81) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

4. สภาพการส่งเสริมและความต้องการการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้รับการส่งเสริมและความต้องการการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การส่งเสริมและความต้องการการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชน

ประเด็น	ได้รับการส่งเสริม (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ย (แปลผล)
1.ด้านเนื้อหา		
1.1 ประโยชน์ที่ได้รับเมื่อได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้า	46.0	3.76 (ระดับมาก)
1.2 ข้อกำหนดการขอรับรองมาตรฐานสินค้า	42.0	3.87 (ระดับมาก)
1.3 ขั้นตอนการขอรับรองมาตรฐานสินค้า	42.0	3.74 (ระดับมาก)
1.4 เอกสารที่ต้องใช้ในการขอรับรองมาตรฐานสินค้า	36.7	3.81 (ระดับมาก)
2.ด้านวิธีการส่งเสริม		
2.1 สื่อรายบุคคล	40.3	3.52 (ระดับมาก)
2.2 สื่อแบบกลุ่ม	30.0	3.39(ระดับปานกลาง)
2.3 สื่อแบบมวลชน	23.7	3.30 (ระดับปานกลาง)
2.4 สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ	28.2	3.21 (ระดับปานกลาง)
3.ด้านปัจจัยสนับสนุน		
3.1 ด้านช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่ได้มาตรฐาน	48.7	3.93 (ระดับมาก)
3.2 ด้านงบประมาณ	28.7	3.99 (ระดับมาก)

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ปัญหาในการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนโดยภาพรวมมีปัญหาในระดับน้อย โดยแยกประเด็นตามลำดับของร้อยละที่พบปัญหา ดังนี้ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 6.0 มีปัญหาในเรื่องจำนวนครั้งในการเยี่ยมชมของเจ้าหน้าที่น้อยเกินไป การเยี่ยมชมของเจ้าหน้าที่ไม่ต่อเนื่อง ไม่ได้กำหนดแผนในการประชุมกลุ่มที่แน่นอนและการทำกิจกรรมการส่งเสริมไม่ทั่วถึง รองลงมาคือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 3.3 มีปัญหาในเรื่องระยะเวลาการฝึกอบรมน้อยเกินไป ร้อยละ 2.7 มีปัญหาในเรื่องเนื้อหาที่ได้รับการส่งเสริมไม่ครบถ้วน ร้อยละ 2.0 เนื้อหาเกี่ยวกับการผลิตและแปรรูปมีความยุ่งยากต่อการปฏิบัติและไม่มีแหล่งดูงานในพื้นที่ ร้อยละ1.3 ไม่มีเทคโนโลยีที่ใช้ติดต่อสื่อสารและไม่มีเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการฝึกอบรม และ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 0.7 มีปัญหาในเรื่องเนื้อหาที่ได้รับการส่งเสริมไม่สอดคล้องกับกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า ข้อเสนอแนะต่อสมาชิกวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 4.0 เสนอว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนควรให้ความร่วมมือในการร่วมประชุม การวางแผนกำหนดแนวทางของวิสาหกิจชุมชน ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 6.0 เสนอว่าเจ้าหน้าที่ควรส่งเสริม/แจ้งข่าวสาร/เป็นที่ปรึกษาอย่างต่อเนื่องและ ร้อยละ 0.7 เจ้าหน้าที่ควรสร้างช่องทางการสื่อสารและผลิตสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (Line/Facebook/Youtube) ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 2.7 เสนอว่าหน่วยงานควรสนับสนุนงบประมาณ /วัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต เพื่อใช้ในการขอรับการรับรองมาตรฐาน และร้อยละ 0.7 หน่วยงานควรณรงค์/ส่งเสริมการปลูกพืชปลอดภัย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 55.3 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 51.99 ปี ส่วนใหญ่จบระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) / ปวช. มีอาชีพหลัก คือ เกษตรกร สมาชิกวิสาหกิจชุมชนหนึ่งในสามมีรายได้เฉลี่ย 129,170.67 บาท สอดคล้องกับ พุทธรักษ์ เป็งมอย (2560,94) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอแม่สอด ร้อยละ 62.2 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 41.50 ปี ร้อยละ 34.7 จบการศึกษาประถมศึกษาตอนปลาย ขณะที่ พระครูรัตนกรวิสุทธิ์ (2561,น.114) การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปโดยการร่วมมือของบริษัทเอกชนในจังหวัดระยอง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 57.8 ส่วนใหญ่อายุมากกว่า 51 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.44 จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 51.17 มีรายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 60.94

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ได้รับความรู้หรือการส่งเสริมการด้านการจัดการการผลิต และได้รับความรู้หรือการส่งเสริมเกี่ยวกับการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) อาจจะเป็นผลมาจากอาชีพหลักของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน คือ เกษตรกร ทำให้ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานของรัฐในด้านการจัดการการผลิตและการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)

ข้อมูลพื้นฐานของวิสาหกิจชุมชน พบว่า การก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่เกิดจากการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของกลุ่ม ร้อยละ 38.0 มีทุนมาจากการระดมทุนของสมาชิก สอดคล้องกับ พุทธรักษ์ เป็งมอย (2560,น.79) พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอแม่สอด ร้อยละ 44.44 มีที่มาจากทุนของสมาชิก ขณะที่สมชาย น้อยฉ่ำ (2561,น.135) พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีแหล่งที่มาของทุนเป็นเงินกู้จำนวน 30,001-50,000 บาท

วิสาหกิจชุมชนมีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 14.35 คน สอดคล้องกับกัลยา ศรีวงษ์ (2550,น.48) พบว่าวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 66.7 มีจำนวนสมาชิกภายในกลุ่มอยู่ระหว่าง 1-15 คนและสมชาย น้อยฉ่ำ (2561,น.135) พบว่า วิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิก 9-16 คน

วิสาหกิจชุมชนร้อยละ 54.0 มีกิจกรรมหลักคือ การผลิตพืช สอดคล้องกับณัฐนิชา ประสาทเขตวิทย์ (2562 น.443) พบว่า วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 62 เป็นวิสาหกิจชุมชนการเกษตร ขณะที่ กัลยา ศรีวงษ์ (2550,น.48) พบว่าวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 36.10 ดำเนินกิจกรรมผลิตภัณฑ์ผ้าและเครื่องแต่งกาย และสมชาย น้อยฉ่ำ (2561,น.135) พบว่า วิสาหกิจชุมชนเป็นกลุ่มการแปรรูป วิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 96.0 ยังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้า

2. ความรู้เกี่ยวกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 51.0 มีความรู้เกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานสินค้าอยู่ในระดับมาก (10-12 คะแนน) โดยมีความรู้เกี่ยวกับการรับรอง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

มาตรฐานสินค้าเฉลี่ย 9.95 คะแนน อาจเป็นผลมาจากสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 41.7 ได้รับการส่งเสริมในด้านเนื้อหาเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานสินค้าจึงทำให้มีความรู้เกี่ยวกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้า ซึ่งความรู้ที่มีอาจจะเป็นความรู้ในระดับความรู้เชิงทฤษฎี เป็นความรู้เชิงข้อเท็จจริง รู้อะไร เป็นอะไร จะพบในผู้ที่สำเร็จการศึกษามาใหม่ๆ หรือที่ผ่านการฝึกอบรม ที่มีความรู้โดยเฉพาะความรู้ที่จำมาได้จากความรู้ชัดแจ้ง ซึ่งได้จากการได้เรียนมากหรืออบรมมาก แต่เวลาทำงาน จะไม่มั่นใจ มักจะปรึกษาผู้ที่มีประสบการณ์ก่อน

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชน พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นว่า ความรู้ความเข้าใจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชนในระดับมากที่สุด ขณะที่อรัญ บุญญะนิต (2562, น.167) พบว่า เกษตรกรที่มีความรู้เกี่ยวกับระบบเกษตรที่ดีสำหรับข้าวมากขึ้นจะมีโอกาสที่จะได้รับการรับรองตามระบบเกษตรที่ดีสำหรับข้าวน้อยกว่าเกษตรกรที่มีความรู้ต่ำเนื่องจากเกษตรกรที่มีความรู้ต่ำ มีประสบการณ์มากกว่า ได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่มากกว่าและเป็นผู้ปฏิบัติได้ครบขั้นตอนมากกว่า จึงส่งผลให้เกษตรกรที่มีความรู้ต่ำได้รับการรับรอง

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นว่า ความพร้อมของวิสาหกิจชุมชนเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก โดยเฉพาะในประเด็นย่อย คือด้านการจัดบันทึกกิจกรรมต่างๆของวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับ นฤมล แนนหนา (2559, น.62) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับความรู้ ด้านการบันทึกข้อมูลและการจัดเก็บข้อมูลในระดับมาก เนื่องจากไม่พบการจัดบันทึกการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามขั้นตอน GAP ของกรมการข้าวและยังพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการจัดบันทึกข้อมูล

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นว่าด้านการส่งเสริมของหน่วยงานเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานสินค้าเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก อาจจะเป็นเพราะว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนไม่สามารถเข้าถึงสื่อในการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าได้อย่างทั่วถึง โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 23.7 ได้รับการส่งเสริมด้วยวิธีการส่งเสริมผ่านสื่อแบบมวลชน ร้อยละ 28.2 ได้รับการส่งเสริมด้วยวิธีการส่งเสริมผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ร้อยละ 30.0 ได้รับการส่งเสริมด้วยวิธีการส่งเสริมผ่านสื่อแบบกลุ่มและร้อยละ 40.3 ได้รับการส่งเสริมด้วยวิธีการส่งเสริมผ่านสื่อรายบุคคล ซึ่งแต่ละบุคคลมีความต้องการการส่งเสริมโดยวิธีการที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละบุคคล ซึ่งหน่วยงานต้องมีวิธีการส่งเสริมให้เหมาะสมตรงตามความต้องการของวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับพุฒิสรรค์ เครือคำ (2561, น.85) พบว่า การได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ มีความสัมพันธ์กับความต้องการในการส่งเสริมการปลูกไม้ผลในระบบอินทรีย์ของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเกษตรกรที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ มาก โดยเฉพาะในปัจจุบันสื่อประเภทต่างๆ สามารถเข้าถึงกลุ่มคนทุกระดับและทุกคนเข้าถึงสื่อประเภทต่างๆ ได้ง่ายกว่าในอดีต และกระแสการผลิตทางการเกษตรในระบบเกษตรอินทรีย์กำลังได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน ได้มีการให้ความรู้ คำแนะนำ และส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาสนใจในการปลูกพืชระบบอินทรีย์ โดยเฉพาะสื่อด้านการพัฒนาและส่งเสริมการเกษตรทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีการอธิบายถึงประโยชน์ที่เกษตรกรและผู้บริโภคจะได้รับจากการทำการเกษตรในระบบอินทรีย์ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้เกษตรกรมีความต้องการในการส่งเสริมการปลูกไม้ผลในระบบอินทรีย์มากกว่าเกษตรกรที่มีการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ น้อยกว่า หรือไม่เคยได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

สมาชิกริสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นว่า ด้านประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้า เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก สอดคล้องกับพุฒิสรรค์ เครือคำ (2561,น.85) พบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจต่อการส่งเสริมการปลูกไม้ผลในระบบอินทรีย์อยู่ในระดับมาก และเกษตรกรมีความต้องการในการส่งเสริมการปลูกไม้ผลในระบบอินทรีย์ในระดับปานกลาง ดังนั้น เพื่อให้เกษตรกรมีระดับความต้องการส่งเสริมที่มากขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียวและกรมส่งเสริมการเกษตรที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ ควรมีการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการผลิตไม้ผลหรือพืชอื่นๆ ในระบบอินทรีย์และชี้แจงให้เห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของการปลูกไม้ผลในระบบอินทรีย์ และอาจจะเป็นเพราะว่าการผลิตสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานมีขั้นตอนที่ต้องดำเนินการมากกว่าการผลิตสินค้าที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ดังนั้นสินค้าที่จะขอการรับรองมาตรฐานต้องมีประโยชน์ต่อวิสาหกิจชุมชน ทั้งทางด้านราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นและประโยชน์ต่อวิสาหกิจชุมชนด้านอื่นๆ เช่น การยอมรับจากผู้บริโภค การเจรจาต่อรองทางการค้า การประชาสัมพันธ์ การเพิ่มโอกาสและช่องทางการจำหน่ายสินค้า การมีศักยภาพในการเชื่อมโยงและขยายตลาด ซึ่งต้องมีประโยชน์ที่มากกว่าการผลิตสินค้าที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน จึงจะสามารถเป็นแรงจูงใจให้วิสาหกิจชุมชนผลิตสินค้าที่ได้รับการรับรองมาตรฐานได้

4. สภาพการส่งเสริมและความต้องการการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชน

ด้านเนื้อหา พบว่า สมาชิกริสาหกิจชุมชน ร้อยละ 41.7 ได้รับการส่งเสริมด้านเนื้อหา และมีความต้องการการส่งเสริมด้านเนื้อหาในระดับมาก อาจจะเป็นเพราะสมาชิกริสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นว่า ความรู้ความเข้าใจของสมาชิกริสาหกิจชุมชนเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชนในระดับมากที่สุด จึงทำให้ยังมีความต้องการการส่งเสริมด้านเนื้อหาในระดับมาก

ด้านวิธีการส่งเสริม พบว่า สมาชิกริสาหกิจชุมชน ร้อยละ 40.3 ได้รับการส่งเสริมด้วยวิธีการส่งเสริมผ่านสื่อรายบุคคล และมีความต้องการการส่งเสริมด้วยวิธีการส่งเสริมผ่านสื่อรายบุคคลในระดับมาก อาจจะเป็นเพราะว่าการส่งเสริมผ่านสื่อรายบุคคลเป็นการถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกรโดยตรงเป็นรายบุคคล จะทำให้ผู้รับความรู้มีโอกาสโดยตรงที่จะปฏิสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ทำให้เกิดความสนใจเชื่อมั่น และเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมยังสามารถรับข้อมูลปัญหา และสามารถแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรได้ สอดคล้องกับ ญัฐโสภิน ตรีสุวรรณวัฒน์ (2562,น.213) พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นว่าการส่งเสริมโดยการเข้าเยี่ยมไร่นาของเจ้าหน้าที่ที่แปลงเกษตรกรเหมาะสมมากที่สุด

สมาชิกริสาหกิจชุมชน ร้อยละ 30.0 ได้รับการส่งเสริมด้วยวิธีการส่งเสริมผ่านสื่อแบบกลุ่ม และมีความต้องการการส่งเสริมด้วยวิธีการส่งเสริมผ่านสื่อแบบกลุ่มในระดับปานกลาง ญัฐโสภิน ตรีสุวรรณวัฒน์ (2562,น.213) พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นว่าการส่งเสริมแบบกลุ่มด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการเหมาะสมมากที่สุด

สมาชิกริสาหกิจชุมชน ร้อยละ 23.7 ได้รับการส่งเสริมด้วยวิธีการส่งเสริมผ่านสื่อแบบมวลชน และมีความต้องการการส่งเสริมด้วยวิธีการส่งเสริมผ่านสื่อแบบมวลชน ในระดับปานกลาง ในขณะทีนฤมล แนนหนา (2559,น.59) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิส่วนใหญ่ ได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากโทรทัศน์เป็นช่องทางที่เกษตรกรใช้ในการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร เนื่องจากน่าสนใจ มีภาพประกอบ และมีเสียงบรรยาย ทำให้เข้าใจง่ายและสะดวก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 28.2 ได้รับการส่งเสริมด้วยวิธีการส่งเสริมผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และมีความต้องการการส่งเสริมด้วยวิธีการส่งเสริมจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับปานกลาง อาจเป็นผลมาจากความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ทำให้ยังมีความต้องการในระดับปานกลาง

ด้านปัจจัยสนับสนุน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 38.7 ได้รับการส่งเสริมด้านปัจจัยสนับสนุน และมีความต้องการการส่งเสริมด้านปัจจัยสนับสนุนในระดับมาก ทั้งด้านการสนับสนุนช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่ได้มาตรฐานและการสนับสนุนด้านงบประมาณ อาจเป็นเพราะว่า ในการผลิตสินค้าของวิสาหกิจชุมชนให้ได้รับการรับรองมาตรฐานมีขั้นตอนและต้นทุนที่สูงกว่าสินค้าที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน จึงทำให้วิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมทั้งด้านการสนับสนุนช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่ได้มาตรฐาน เพื่อให้สามารถจำหน่ายสินค้าได้อย่างต่อเนื่อง และได้ราคาของสินค้าที่สูงขึ้นและการสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อให้สามารถจัดหาวัสดุอุปกรณ์หรือโรงเรือนที่ใช้ในการขอการรับรองมาตรฐานสินค้าสอดคล้องกับ ญัตติสหกรณ์ (2562, น.213) พบว่า เกษตรกรมีความต้องการรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ/ค่าใช้จ่าย จากภาครัฐและส่วนที่เกี่ยวข้องมากขึ้น เพื่อลดต้นทุนในการผลิตและเป็นขวัญกำลังใจในการขับเคลื่อนและพัฒนาการทำเกษตรอินทรีย์ และเกษตรกรได้รับการสนับสนุนด้านการตลาด ข้าวอินทรีย์ มากที่สุด คือ สนับสนุนกลุ่มจำหน่ายข้าวสารให้บริษัทกระทิงแดง (ร้อยละ 94) รองลงมา คือ สนับสนุนให้มีการรับซื้อข้าวเปลือกจากสมาชิกในราคาที่ เป็นธรรม (ร้อยละ 90) และยังมีความต้องการที่จะขยายตลาดข้าวออกสู่ภายนอกประเทศ เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดให้แก่เกษตรกร โดยขอให้ภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนด้านการตลาดของกลุ่มด้วย

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ปัญหาในการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาในเรื่องจำนวนครั้งในการเยี่ยมชมของเจ้าหน้าที่น้อยเกินไป การเยี่ยมชมของเจ้าหน้าที่ไม่ต่อเนื่อง ไม่ได้กำหนดแผนในการประชุมกลุ่มที่แน่นอน และการทำกิจกรรมการส่งเสริมไม่ทั่วถึง เนื่องมาจากในการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชน จำเป็นต้องมีการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง ต้องการให้เจ้าหน้าที่เป็นที่ปรึกษาเมื่อเกิดปัญหา สอดคล้อง

รองลงมาคือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาในเรื่องระยะเวลาการฝึกอบรมน้อยเกินไป เนื้อหาที่ได้รับการส่งเสริมไม่ครบถ้วน เนื้อหาเกี่ยวกับการผลิตและแปรรูปมีความยุ่งยากต่อการปฏิบัติ ไม่มีแหล่งดูงานในพื้นที่ ไม่มีเทคโนโลยีที่ใช้ติดต่อสื่อสาร และไม่มีเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการฝึกอบรม และสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาน้อยที่สุดในเรื่องเนื้อหาที่ได้รับการส่งเสริมไม่สอดคล้องกับกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชน

ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชน พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ได้เสนอแนะในประเด็นต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ เสนอว่า เจ้าหน้าที่ควรส่งเสริม/แจ้งข่าวสาร/เป็นที่ปรึกษาอย่างต่อเนื่อง และเจ้าหน้าที่ควรสร้างช่องทางการสื่อสารและผลิตสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (Line/Facebook/Youtube) อาจเป็นผลจากการเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (Line/Facebook/Youtube) ได้ง่ายขึ้นจึงมีความต้องการมากขึ้นในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ ญัตติสหกรณ์ (2562, น.213) พบว่า เกษตรกรได้รับการส่งเสริมและรับข้อมูลจากทางอินเทอร์เน็ตในระดับที่เหมาะสมมากที่สุด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน เสนอว่าหน่วยงานควรสนับสนุนงบประมาณ /วัสดุอุปกรณ์/ปัจจัยการผลิต เพื่อใช้ในการขอรับรองมาตรฐาน ซึ่งผลการวิจัย พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนความต้องการการส่งเสริมด้านปัจจัยสนับสนุนในระดับมาก ทั้งด้านการสนับสนุนช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่ได้มาตรฐานและการสนับสนุนด้านงบประมาณ และหน่วยงานควรรณรงค์/ส่งเสริมการปลูกพืชปลอดภัย

ข้อเสนอแนะ

1. **ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้** จากการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อวิสาหกิจชุมชน

1. ควรมีการพัฒนาความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าให้มากขึ้นและพร้อมสำหรับการขอมาตรฐานสินค้า โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชนมากที่สุด คือ ด้านความรู้ความเข้าใจของสมาชิกวิสาหกิจเกี่ยวกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้า
2. ควรมีการเตรียมความพร้อมของวิสาหกิจชุมชนในประเด็น การจัดบันทึกกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การมีกระบวนการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและการมีอุปกรณ์หรือโรงเรือนที่เหมาะสมใช้ในการผลิตสินค้า ซึ่งจากผลการศึกษา สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความเห็นว่า การจัดบันทึกกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การมีกระบวนการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและการมีอุปกรณ์หรือโรงเรือนที่เหมาะสมใช้ในการผลิตสินค้า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชนมาก

ข้อเสนอแนะต่อกรมส่งเสริมการเกษตร

1. ควรส่งเสริมความรู้ให้แก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ซึ่งจากผลการศึกษา สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมความรู้ในระดับมาก ทั้งกำหนดการขอรับรองมาตรฐานสินค้า เอกสารที่ต้องใช้ในการขอรับรองมาตรฐานสินค้า ประโยชน์ที่จะได้รับเมื่อได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้า และ ขั้นตอนการขอรับรองมาตรฐานสินค้า
2. ควรส่งเสริมการเตรียมความพร้อมให้แก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยมุ่งเน้นประเด็นด้านการจัดบันทึกกิจกรรมต่างๆของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งจากผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นว่า ด้านการจัดบันทึกกิจกรรมต่างๆของวิสาหกิจชุมชนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก
3. ควรส่งเสริมด้วยวิธีการส่งเสริมจากสื่อรายบุคคล ซึ่งสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีบทบาทเพิ่มขึ้นในการเป็นผู้ประสานงาน ผู้นำกลุ่ม ผู้นำชุมชน และเครือข่ายต่างๆ เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้และการส่งเสริมที่ต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกิดการพัฒนา
4. ควรจัดหาช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่ได้มาตรฐาน การประชาสัมพันธ์ให้กับหน่วยงานอื่นหรือการจัดสถานที่จำหน่าย ซึ่งจากผลการศึกษาความต้องการการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้า ด้านปัจจัยสนับสนุน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการระดับมาก ในด้านการสนับสนุนช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่ได้มาตรฐาน

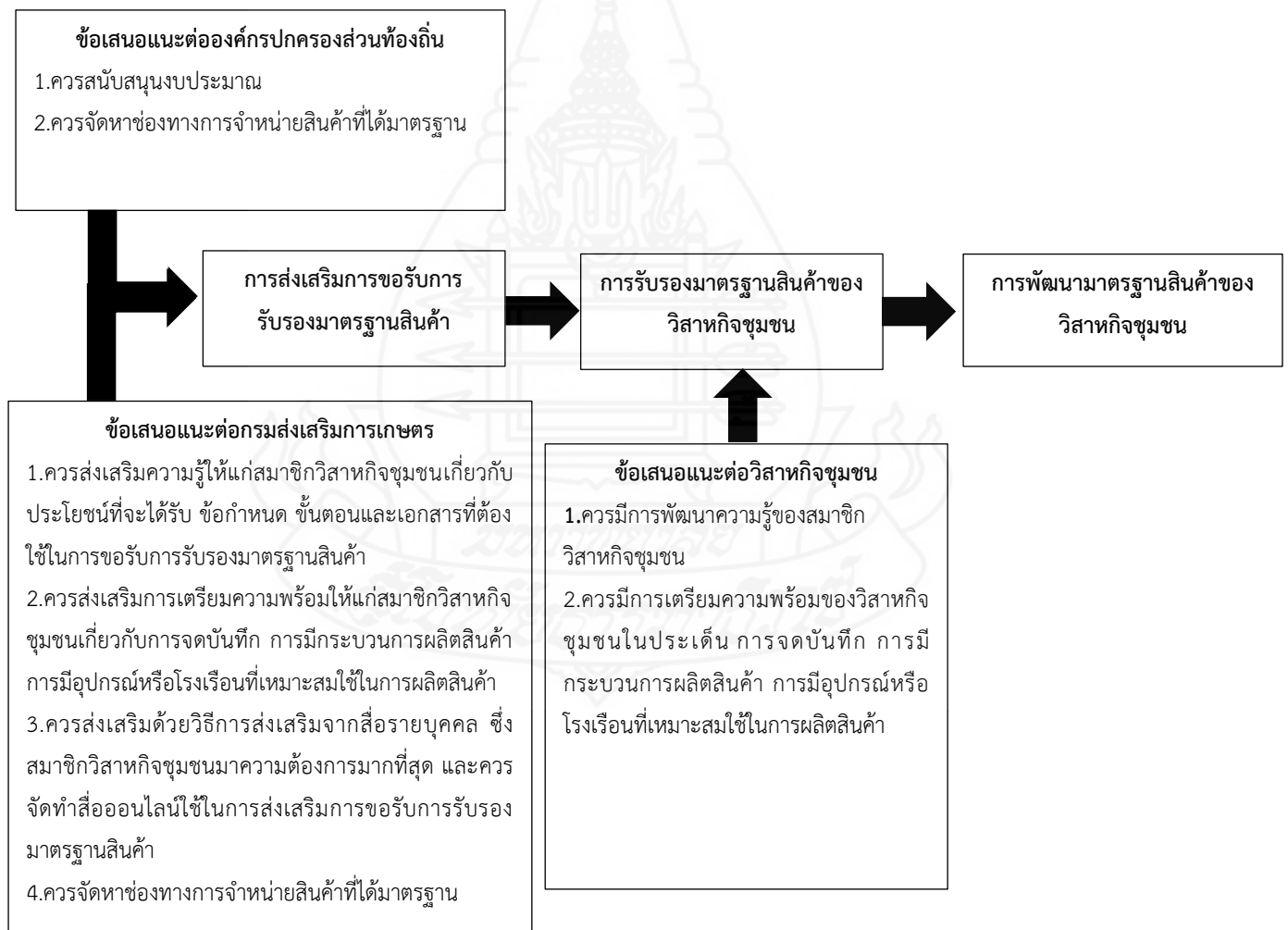
การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

5. ควรจัดทำสื่อออนไลน์ใช้ในการส่งเสริมการเกษตร ตอบสนองต่อความต้องการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะในเรื่องการสร้างช่องทางการสื่อสารและผลิตสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (Line/Facebook/Youtube)

ข้อเสนอแนะต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ควรสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้สินค้าได้อย่างมีคุณภาพ ได้รับการรับรองมาตรฐานซึ่งจากผลการศึกษาความต้องการการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้า ด้านปัจจัยสนับสนุน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการการส่งเสริมมากในด้านการสนับสนุนงบประมาณ
2. ควรจัดหาช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่ได้มาตรฐาน การประชาสัมพันธ์ให้กับหน่วยงานอื่นหรือการจัดสถานที่จำหน่าย ซึ่งจากผลการศึกษาความต้องการการส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้า ด้านปัจจัยสนับสนุน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการระดับมาก ในด้านการสนับสนุนช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่ได้มาตรฐาน

ภาพที่ 1 การส่งเสริมการขอรับการรับรองมาตรฐานสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการขอการรับรองมาตรฐานสินค้าของวิสาหกิจชุมชน
2. ศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จเกี่ยวกับการขอการรับรองมาตรฐานสินค้า
3. ศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าและที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้า

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2562). คู่มือยื่นส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ นิวธรรมดาการพิมพ์(ประเทศไทย) จำกัด.
- กังสดาล กนกหงส์. (2561). การยอมรับวิธีการปลูกพืชภายใต้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) ของเกษตรกร ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- กัลยา ศรีวงษ์. (2550). ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเข้าสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ลำปาง.
- ณัฐโสภณ ตรีสุวรรณวัฒน์. (2562). ความคิดเห็นต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตข้าวอินทรีย์ของเกษตรกรในนิคม การเกษตร ตำบลก้ามแมต อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดยโสธร. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ณัฐนิชา ประสาทเขตรัตน์ (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อความต่อเนื่องของวิสาหกิจชุมชนในตำบลห้วยสัก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- นฤมล แนนหนา. (2559). ความต้องการความรู้การผลิตข้าวหอมมะลิตามมาตรฐาน GAP ของเกษตรกรพื้นที่ทุ่งสัมฤทธิ์ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- นาวินทร์ แก้วดวง. (2560). การผลิตผักปลอดภัยตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรในจังหวัดหนองคาย. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- พระครูรัตนกรวิสุทธิ์(2561,น.114) การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปโดยการร่วมมือของบริษัทเอกชนในจังหวัดระยอง. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ระยอง.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พุทธศักราช 2548. (2548, 18 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม122 ตอนที่ 6 หน้า 1
- พุทธรักษ์ เป็งมอย. (2560). การบริหารการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน อำเภอแม่สอดภายใต้บริบท เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก. มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- พุดิสสรค์ เครือคำ. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการส่งเสริมกสนปลูกไม้ผลในระบบอินทรีย์ของเกษตรกรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- ไพบุรณ์ คณะนทรพรรค์. (2561). การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ ในประมวลสาระชุดวิชา วิทยานิพนธ์ ชั้น 2 (Thesis II) (หน่วยที่ 6,น6-48). นนทบุรี: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ยุทธศาสตร์ชาติ 2561-2580. (2561,13 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก หน้า 8
- ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน. (2564). สืบค้นจาก <https://smce.doae.go.th>

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 11

The 11th STOU National Research Conference

สมชาย น้อยน้ำ. (2564). การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน อำเภออัมพวาจังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม, กรุงเทพมหานคร.

อรัญ บุญญะนิต. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอพริ้ว จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

